

VENLA PYSTYNEN

**EN VOI LAKATA
AJATTELEMASTA
KUOLEMAA**

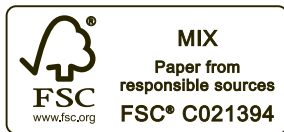
WSOY

VENLA
PYSTYNEN

EN VOI
LAKATA
AJATTELEMASTA
KUOLEMAA

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© VENLA PYSTYNEN JA WSOY 2022
ISBN 978-951-0-44864-9
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
PAINETTU EU:SSA

Sinulle, isä,

ja kaikille isättömille tytöille.

*Äärimmäisestä asketismista kumpuavan
vapaaehtoisen kuoleman ja tavallisesti epätoivosta
johtuvan vapaaehtoisen kuoleman välillä
saattaa olla erilaisia välilajeja ja yhdistelmiä,
mistä tosin on vaikea päästä perille; mutta ihmissydämessä
on syvyyksiä, pimeyksiä ja sekavuuksia,
joiden valaiseminen ja avaaminen on mitä vaikeinta.*

— ARTHUR SCHOPENHAUER

I.

MUISTAN talvisen illan, kun täysikuu valaisi pellot kansakoulun takana. Olin seitsemänvuotias, sinä kuolisit muutaman kuukauden kuluttua, isä. Lähdin hiihtämään sineen, laskin pienen mäen suksilla alas, upposin heti paksuun lumeen. Hengitys höyrysti, korvia nipisteli, aloin silti työntää itseäni eteenpäin. Kuvittelin olevani lainsuojaton, joka kulkee erämaassa kivääri olallaan ja suorittaa salaista tehtävää. Olin lännenelokuvan kiiltävätukkainen nainen, joka ampuu kyselemättä eikä tarvitse ketään.

Mutta ratsuni petti minut, lumen kitka suksien alla oli minua voimakkaampi. Pellon keskellä en jaksanut enää eteenpäin vaan vajosin hankeen. Katselin mustaa metsänrajaa, avaruuteen kurkottavia kuusia. Kaukana takanani vanhan kansakoulun ikkunoissa paloi kutsuva, lämmin valo. En kuulunut sinne, en kuulunut valoon.

Heittäydyin selälleni lumeen, etsin tähdenlentoja taivaalta, ajattelin, ettei minua kaipaa kukaan. Kylmyys kiipesi hiostunutta selkärankaani pitkin, valutin poskelleni muutaman kyyneleen, pyyhin rukkasella nenää.

2.

MUISTAN yksinäisyyden, joka vyöryi painajaisessa ylleni yöstä toiseen. Vaikka sinä elit vielä, isä, unessani olit jo poissa. Etsin sinua väkijoukoista, ihmisiä kuhi-sevasta tivolistä, hälyisiltä markkinoilta, kojujen kulmilta. Olin aivan kannoillasi, piipputupakkasi tuoksui vielä, mutta koskaan en tavoittanut sinua. Tulin paikalle aina täpärästi liian myöhään, näin selkäsi katoavan ihmisten joukkoon ja tiesin, että olin menettänyt sinut.

Heräsin holtittomaan itkuun, eikä suru väistynyt niin kuin yö aamun tieltä. Se viipyi kehossani raskaana pitkälle iltapäivään, veti minua kohti maata, hidasti liikkeitäni.

3.

MUISTAN tuuliset päivät sinun kuoltuasi, kun kansakoulu oli myyty ja olimme muuttaneet takaisin kaupunkiin. Livahdin veljeni kanssa 13-kerroksisen kotitalomme katolle. Se oli vakuutusyhtiön vuokratalo, suuren mäen päälle rakennettu pohjoisen lähiön mahtava maamerkki, jonka ylimmässä kerroksessa oli pesutupa ja kattoterassi täynnä liehuvia, aavemaisia lakanoita.

Kun terassin laidan yli kiipesi, pääsi kapealle kais-taleelle kattoa, juuri ja juuri lapsen levyiselle. Ryö-mimme sitä pitkin talon länsilaidalle, josta näkyi merenlahti kaislikoineen. Reunan takana avautui vapaa pudotus pihan leikkikentälle ja sitä ympäröiville kallioille. Liukumäki ja keinut alhaalla olivat pieniä ja helposti jalan alle hajoavia kuin nukkekodin tavarat. Hiivimme veljeni kanssa lähemmäs laitaa, tunsimme olevamme samaan aikaan painottomia, hauraita ja voimakkaita.

Katolla tuuli aina, silloinkin, kun alhaalla oli tyyntä eivätkä puiden lehdet värisseet. Tuuli ujelsi korvisani, kierteli ympärilläni, otti vauhtia ja löysi voimansa puuskittain. Se tarttui minuun ja työnsi lähemmäs reunaa.

Vai oliko se tuuli?

Jokin on aina työntänyt minua kohti reunaa, kohti kipua. Samalla jokin on harannut vastaan, pitänyt minut elämänlangassa kiinni.

Mikä on ollut se voima? Jumala, kohtalo vai satuma?

Vai sinäkö, isä.

4.

MUISTAN, miten äiti hytkyi itkiessään. Istuin hänen sylissänsä vanhan kansakoulun suuressa salissa ja tunsin, kuinka hänen villatakkinsa kutitti paljaita käsivarsiani. Edessämme istui kiusaantunut poliisi, joka ei tiennyt, mihin ryhtyä. Kuulustelu oli saatu päätökseen, ja nyt hän katseli lattian kuluneita lankkuja, ei silittänyt kissaa, joka puski harmaaraitaista päätänsä vasten hänen lahjettaan.

En ollut koskaan nähnyt poliisia niin läheltä. Annoin katseeni kulkea hänen sinisessä univormussaan, metallinapeissaan, vyötäröllä roikkuvassa aseessa. Teki mieli kysyä, oliko hän ampunut sillä koskaan ihmistä, mutta olin hiljaa. Hän ei ollut puhutellut minua eikä katsonut silmiini, ehkä olin läpinäkyvä, ehkä olin ilmaa.

Poliisi nappasi lakkinsa päästä, hieroi kaljuuntunutta päälakeaan ja alkoi pyöritellä lakkia käsisään. Siihen oli tarttunut harmaa mutapaakku, pätkä olkea.

Poliisi nyppäisi paakkua sormellaan, se lennähti lattialle, meidän lattiallemme, eikä hän tehnyt elettäkään nostaakseen sen ylös. Sen sijaan hän oli kuin paakkua ei olisikaan, käänsi hajamielisesti katseensa pois. Sotkeminen oli väärin, ajattelin, ja sisälleni aukesi nopeasti laajeneva suuttumuksen railo, joka sai sormenpäihin ehtiessään ihoni kihelmöimään.

Työnsin otsani äidin olkakuoppaan, aloin sovittaa itkua kasvoilleni. Nyyhkäisin, tarrasin kiinni äidin lohduuttomuudesta. Äää, itkin, suolaiset kyyneleet puristuivat kyynelkanavistani.

En ajatellut sinua, isä. En ajatellut sitä, että sinut oli nostettu vihreässä parkatakissasi alas navetan vintiltä ja viety kaupunginsairaalan kylmiöön. Mietin kuoro-harjoituksia, joihin minun pitäisi pian lähteä. En vielä-kään osannut laulaa Ristinpuussa Golgatalla. En osannut lukea nuotteja, vaikka olit yrittänyt opettaa.

Ulkona vihmoi räntää ja uskalias aurinko tunki päälakeaan harmaiden pilvenriekaleiden takaa esiin. Oli sekava hämmentynyt kevät, joka ei tiennyt, mitä halusi.

Lopulta poliisi lähti, peruutti vaivaantuneena ulos tragediastamme ja katosi märälle pälvien täplittämälle pihamaalle. Mutapaakku jäi muistuttamaan minua vääryydestä. Vaikka minulla oli jo kiire harjoituksiin, hain keittiöstä harjan ja kihvelin, lakaisin lian lattialta, avasin ulko-oven ja viskasin paakun sulavaan hankeen.

Piha näytti tyhjältä, kun ambulanssi, poliisiauto ja koppakuoriaismaisen mustana kiiltelevä ruumisauto olivat lähteneet, kun valkopukuiset ensihoitajat ja radiopuhelimeen puhuvat poliisit olivat poissa. Vain tuntia aiemmin olimme seisseet isoveljeni kanssa ikkunassa katselemassa pihalle yllättäen ilmestyneitä hahmoja, ja minä olin sanonut ne kauheat sanat: toivottavasti sinä joudut sairaalaan.

Olin muistanut tv-ohjelman, jossa ihmisen aivoja leikeltiin, koneet piippasivat, letkut kiemurtelivat potilaan vartalossa, lääkärit tekivät suojapukujensa takana ihmeitään. En ollut koskaan käynyt sairaalassa ja halusin päästä näkemään, mitä sen seinien sisällä tapahtui.

Ja nyt toiveeni oli toteutunut. Nyt sinä olit sairaalassa, isä, mutta et elänyt enää. Minä olin tappanut sinut itsekkyydelläni.

Menin pakkaamaan nuottejani, pukemaan ulkovaatteita, ja kohta Auli ja Mirja kaartoivat pihallemme rämässä Škodassa, jonka oviin ei saanut nojata. Keran äiti oli melkein tippunut kyydistä maantiellä etuoven auettua itsestään, mutta turvavyöt olivat estäneet häntä murskautumasta asfalttiin.

Auli oli paras ystäväni, joka asui suon laidalla ja kävi kanssani seurakunnan kuoroharjoituksissa. Hänellä oli huoneensa nurkassa kaksi pissalta haisevaa rusettimarsua ja maailman kaunein röyhelöolkaiminen uimapuku. Hän vilkutti minulle takapenkiltä, kun kävelimme äidin kanssa vierekkäin autolle.

Räntäsade löi kasvoillemme ja äiti alkoi taas itkeä. Minä irrottauduin hänen surustaan, juoksin viimeiset askeleet autoon. »Äiti meillä on kiire«, sanoin, avasin takaoven, työnnyin bensalta tuoksuvalle takapenkille Aulin viereen.

»Isi on kuollut«, sanoin nopeasti ennen kuin äiti ehti työntää kyynelistä turvonneet kasvonsa ovesta sisään. Hän alkoi auttaa minulle turvavöitä päälle, vaikka olin sellaiseen jo aivan liian vanha.

»Tapani vietiin ruumishuoneelle«, äiti sanoi tylpällä, väsyneellä äänellä.

Minä muistin, että sinäkin olit ollut väsynyt, isä.

Näin peilin kautta säikähdyksen Mirjan kasvoilla, ja se sai minut vajoamaan penkkiin. Kaikki käyttäytyivät oudosti, aikuiset särkyivät, heistä murtui palasia eikä mikään pysynyt enää koossa.

Mirja laittoi vilkun päälle, kiihdytti soratielle ja lähti ajamaan kohti kirkonkylää. Hänellä oli paksut silmälasit, ulkonevat etuhampaat ja äänekäs nauru, enkä ollut tottunut näkemään häntä vakavana. Hän

vilkaisi minua vähän väliä auton peilistä muttei puhunut mitään.

Kun ohitimme Osuuspankin, Auli otti kädestäni kiinni ja puristi sitä niin kauan, että kämmenet alkoivat hikoilla toisiaan vasten. Se tuntui ällöttävältä, mutta en vetänyt kättäni pois.

Kirkolla istuin muiden kuorolaisten joukkoon, katselin nuotteja selaavia naisia, näin Mirjan kuiskivan pianon takana kuoronjohtajalle. Kun kanttori alkoi soittaa Ristinpuussa Golgataa, auoin suutani epävarmana, ääneni oli ohut ja heikko. Vasta laulu papaijapuussa istuvasta pojasta piristi minua, sen duurisävellet työntyivät kainaloideni alle, nostivat selkäni suoremaksi, tukevoittivat epätodellista oloani.

Kun tulin iltapäivällä kotiin, tai ehkä se oli joku toinen päivä, en ole varma, Armi-mummin oranssi Lada oli parkkeerattu pihaan. Juoksin pihan poikki innostuneena, harpoin raput ylös ja löysin äitisi, Maria-tädin ja kaksi serkkuani keittiönpöydästä itkemästä. Heidän päänsä oli painettu alas, hartiat tutsivat.

»Kultapieni!» Armi huudahti minut huomattuaan. Mummin ääni oli tukkoinen, mutta kun hän levitti kätensä ja otti minut syliinsä, hän tuoksui anikselta niin kuin aina, ja hänen luisevat käsivartensa tuntuivat ihanilta ympärilläni.

Katselin mummin sylistä serkkujani. Emme olleet nähneet aikoihin, ja nyt he olivat ilmestyneet kotiimme ihan tavallisena koulupäivänä. »Mennäänkö leikkimään? Mulla on uusia poneja», sanoin, mutta serkkujen parku vain yltyi. He katsoivat minua itkunsa läpi oudoksuen, kasvot vääristyneinä. Ymmärsin, että minussa oli virhe. Puhuin väärin, tunsin väärin.

»Me ollaan lähdössä katsomaan Tapania ruumishuoneelle. Me odotettiin sinua, jos haluat tulla mukaan», tätini sanoi, nojasi pöydän yli ja silitti poskeani. »Serkkusikin tulevat.»

»Joo», sanoin jännittyneenä, halusin lähteä, mutta silloin pöydän päässä istuva äiti sanoi, ettei pitänyt ajatusta hyvänä. Vuosia myöhemmin hän kertoi, että oli nähnyt kuolleita kesätöissä sairaalassa ja muisti, kuinka ne olivat pelottaneet häntä.

»Ei se ole enää isi, se on vain isin kuori. Parempi, että sinulle ja Oulalle jää iskästä muistot elävänä», hän sanoi hiljaa.

Halusin tehdä niin kuin äiti pyysi, ehkä hän ei silloin olisi enää niin surullinen. »En mä halua nähdä isin kuorta», sanoin ja katsoin serkkujani painokkaasti, vaatien. En tahtonut, että hekään lähtisivät sairaalaan, mutta pian he nousivat pöydästä, niistivät nenänsä ja katosivat ulko-ovesta mummin ja tädin perässä. Juoksin huoneeseeni ja tunsin kateutta koko kehollani.

Kaadoin legot korista lattialle, ne levisivät matolle värikkäänä ryöppynä. Aloin rakentaa junarataa, liitin raiteen toisensa perään. Kun rata ulottui sängynjalan vierestä piirongille, otin käteeni junan, työnsin sitä hetken raiteilla, tsuku-tsuku, nyppäsin sen sitten etusormellani kumoon.

Minua suututti, musta railo sisälläni aukesi taas. Kuljin hiljaisessa talossa, menin Oulan oven taakse. Se oli suljettu, eikä veli avannut, vaikka paukutin siihen pitkään.

Oli jo pimeää, kun serkut tulivat takaisin. En halunnut kysyä, miltä sinä olit näyttänyt, isä. Minua

suututti, että he tiesivät sinusta enemmän kuin minä, saivat nähdä sinut vielä kerran.

»Isäs näytti siltä kuin nukkuisi», Armi sanoi itkettyneenä ja riisui karheilla käsillään silkkihuiviaan. »Mutta Tapanin sielu oli lähtenyt jo pois ruumiista.»

»Minne se lähti», kysyin hiljaa ja katselin raidalista räsymattoa, joka oli alkanut purkautua kulmasta.

Armi ei vastannut, tursotti vain sitruunaesanssilla tuoksuvaa voidetta käsiinsä. Sitten hän sulki silmänsä, hengitti hitaasti ja avasi suunsa, mutta sanoja ei tullut. Minultakin ne katosivat vuosiksi, isä. Suru söi ne.

Sinä yönä minä ja Oula saimme nukkua äidin vieressä sinun paikallasi. Koti näytti siitä katsottuna vieraalta, vääristyneeltä. Me molemmat halusimme sinun tyynysi, ja riita oli jo tekeytymässä ja äänet kohoamassa, kunnes äiti sanoi, että sinulla oli kaksi tyynyä. Hän haki toisen vintistä, sängystä, jossa olit nukkunut, kun te olitte riidelleet.

Me painoimme pienet päämme sinun tuoksuusi, joka oli tarttunut tyynyliinoihin. Mutta tunti tunnilta se haalistui, aivan niin kuin muistomme sinusta. Pian me haistaisimme kankaassa enää itsemme ja muistaisimme sinusta haavekuvan tai haamusäryn. Unohdus oli jo alkanut, uusia muistoja kasautuisi päällesi, kasvosi sumenisivat mielessämme pala palalta.

Yöllä heräsin sinun äitisi nyyhkytykseen, isä. Hänelle oli pedattu yösjä sohvalle, ja näin, kuinka hän istui sen laidalla siskosi vierellään. Valkoinen, läpikuultava yöpaita paljasti Armi-mummin laihaan niskan ja lyyt hartiat. »Väärä mies kuoli. Väärä mies. En anna tätä ikinä Kaarrella anteeksi», hän sanoi katkonaisin lausein, antoi Marian kääriä kätensä ympärilleen.

Seuraavana aamuna istuin koulutaksissa ja katselin lumisia peltoja. Risteyksessä kuski pysähtyi ja kääntyi katsomaan minua. »Pää pystyy. Kaikki järjestyä vielä», hän sanoi, havahdutti minut mietteistäni. »Joo», vastasin ja punastuin. En ollut miettinyt sinua. Haaveilin Paavosta, veljeni parhaasta kaverista, kolmasluokkalaisesta jääkiekkoa pelaavasta pojasta, jolla oli ruskeita pisamia ja pikimusta tukka.

Aamunavauksessa rehtori sanoi, että pidämme hiljaisen hetken sinun muistollesi, isä. Istuin jumppasalissa jalat puutuneina ja vilkuilin, onko Paavo paikalla, mutta en nähnyt häntä missään. Opettajat näyttivät siltä kuin olisivat nielleet jotain pilaantunutta.

Välitunnilla muut oppilaat pyörivät ympärilläni. »Mihin sun isä kuoli», viidesluokkalainen, pitkäletinen tyttö tuli kysymään.

»Se tappoi itsensä», sanoin, niin kuin äiti oli ker-tonut.

Tyttö näytti pelästyneeltä, vastasi, että se oli kauheaa.

»Niin», sanoin ja tunsin itseni tärkeäksi. Olin kärsimyksen kohottama.

Mutta poikkeustilaa kesti vain muutaman päivän, sitten hohteeni himmeni ja kaikki koulussa palautui taas normaaliksi. Olin ekaluokkalainen muiden joukossa, eikä minulla ollut enää isää.

5.

TERAPEUTILLA on kirkasta huulipunaa ja pilkkukas huivi hiuksissaan. Hän katsoo minua hyväksyvästi, valmiina kuuntelemaan.

Miksen tuntenut mitään, kysyn ja katselen maljakkossa ojentelevia, ylikasvaneita tulppaaneita, joiden terälehdet ovat alkaneet tippua.

Miksi kaikki muut surivat, mutta minun sisälläni mikään ei liikkunut?

Terapeutti hypistelee hopeista linnunsulkariipusta ja sanoo, että torjuin hylkäämisen, koska se oli miellelleni liian kivuliasta. »Et osannut käsitellä surua ja menetystä, etkä luultavasti saanut siinä apua. Menetit kosketuksen tunteisiisi», hän sanoo.

Terapeutin mukaan minussa meni jotain rikki sinun kuollessasi, isä. Hän puhuu mielen taikatemppusta, joka estää traumaattiseen kokemukseen liittyvää tuskallista tietoa ja tunnetta yhdistymästä. Sen nimi on dissosiaatio, ja sen myötä kestämaton kipu koteloituu tiedostamattomaksi alitajuntaan.

Se seitsenvuotias, pelästynyt tyttö jäi sisälleni, ei kasvanut aikuiseksi, vaikka ihoni venyi, luuni kasvoivat, raajani pitenivät.

Mutta minä haluan tuosta työstä eroon. En kaipaa salamatkustajia.

Tyttö on ovela. Hän pysyttelee usein hiljaa. Antaa minun tehdä työni toimittajana huolella. Juttukeikoilla pystyn hallitsemaan tunteeni ja puheen eri rekisterit. Haastattelen sisäministeriä, paperitonta pakolaista, Suomen rikkaimpaan prosenttiin kuuluvaa miljardööriä, kadulla asuvaa sekakäyttäjää.

Työni on saada heidät näyttämään jotain todellista itsestään, ja osaan käsitellä heitä taitavasti. Aistin ihmisten varjot, haavat ja heikot kohdat, lähestyn niitä varovasti mutta varmasti. Sisälläni asuva tyttö asettaa kätensä heidän sisällään asuvien lasten kämmeniä vasten, tunnistaa kaltaisensa. Silitän haavoittuneita hiuksista, täytän heidät myötätunnolla. En kavahda kipua, se on maailma, jonka itsekin tunnen.

Niille, joilla on valtaa, väitän vastaan, haastan heidän todellisuutta taivuttavia sanojaan. Asema, maine tai varallisuus eivät merkitse minulle mitään, ja se onkin ainoa reitti vallakkaiden ja kuuluisien luokse, välinpitämättömyys heidän saavutuksistaan.

Mutta toisina hetkinä, kun sitä vähiten odotan, sisälläni asuva tyttö saa minut horjumaan. Hän muuttaa minut epävarmaksi, pettää minut. Yhtäkkiä brunsilla parhaiden ystäväni seurassa alan murehtia, etteivät he luultavasti pidä minusta oikeasti, että he ovat kanssani vain tottumuksesta. Juon mimosaa ja maistan suklaabrownieta, samalla etsin heidän kasvoiltaan ärtymyksen merkkejä, odotan hetkeä, jolloin halveksunta tulee esiin. Tapaamisten jälkeen mietin, olenko loukannut heitä, olenko sanonut jotain niin hirvittävän typerää, että he ovat vihdoinkin saaneet minusta tarpeekseen.

Terapeutti sanoo, että työrooli on minulle suoja-kilpi. Kun sitä ei ole minun ja maailman välissä, epävarmuuteni tihkuu esiin. Hänen mielestään pelkoni ystävien kanssa kertoo arvottomuuden tunteesta, jota koen sinun hylättyäsi minut, isä.

Kun terapeutti alkaa puhua hylkäämisestä, huomaaan likatahran samettihousuissani. Raaputan sitä

kynnelläni, kuulen ikkunan takaa koiran haukuntaa, ohi ajavan raitiovaunun kirskuntaa.

»Sä et usko sisimmässäsi olevasi rakkauden arvoinen, ja pelkää, että muutkin huomaavat sen», terapeutti sanoo, nostaa polvensa toisen päälle, suoristaa silkkihameensa helmaa.

Älä ala itkeä, ajattelen. Saatana, älä ala itkeä nyt, käsken itseäni ja puren poskeni sisäpintaa. En halua näyttää heikkouttani, en paljastaa sisälleni piiloutunutta surua. En salli itselleni itkua, en oikeutta kaivata sinua enää. Mikä minä olen murehtimaan menneitä, yhtä ainoa vuosien takaista kuolemaa, kun kokonaisia kansoja murhataan ja vauvoja raiskataan, meni jo.

Mutta kun terapeutin tapaaminen on ohi, kävelen kiireesti merenrantaan, istun penkille, jonka maali-pintaan on raaputettu kirosanoja. Katselen rauhatto-mia aaltoja ja violettia, sairasta taivasta, jonka poikki lentää yksinäinen varis. Tunnen ihollani kosteudesta raskaan ilman, joka saa minut palelemaan. Vittu, penkissä lukee.

Niin, isä: sinä vittu hylkäsit minut. Sinä teit minusta myrskynratsastajan, joka juoksee rajuilmaille ulos aukeille ja kääntää kasvonsa taivaalle. Olen avannut itseni sisälmyksiäni myöten auki niille, jotka satuttavat.

Sinä opetit minut rakastamaan kärsimystä, isä. Sinun takiasi kaaoksesta tuli kotini. Nyt olen rakentanut omillekin lapsilleni pesän tuskaan, ruokkinut heitä epävakaudella ja turvattomuudella. Sen on muututtava. Minun on muututtava. Siksi minun on opittava tuntemaan sinut, isä.

6.

MATKA LUOKSESI alkaa, kun saan tekstiviestin tuntemattomasta numerosta.

Kaarle on kuolemassa, siinä lukee.

Jos haluat nähdä isoisäsi, nyt on viimeinen mahdollisuus, viestissä sanotaan.

Sen on allekirjoittanut siskosi Maria. En ole puhunut hänen kanssaan vuosiin, mutta tiedän äidin pitäneen siskoosi satunnaisesti yhteyttä ja lainanneen hänelle välillä rahaa, kun hänen toimeentulotukensa on ollut myöhässä.

Lapsena pidin Marian lempeästä olemuksesta, akvarellimaalauksista ja heleästä naurusta, joka teki minunkin olostani keveän. Haluaisin vastata niin, että siskosi voisi taas nauraa, olen kuullut, että hänellä on ollut vaikeaa.

Mutta en halua nähdä isänne kuolinvuoteella, vaikka syyllisyys pistääkin minua nuppineulalla rintaan.

On sadetta pidättelevä syyskuun päivä. Istun asunnossani kaupungin vuokrakerrostalossa ja soimaan itseäni tunteettomuudesta. Mutta vaikka kuinka pyörittelen asiaa, mielestäni olisi kornia mennä jättämään viimeistä tervehdystä tuntemattoman ihmisen kuolinvuoteelle. Mitä sanoisin? Miksi sinäkin hylkäsit meidät, Kaarle?

Viime viikolla oli jo hengityskatkoksia, eikä Kaarle pystynyt nielemään. Hänet vietiin hoitokodista terveyskeskukseen ja lääkäri sanoi, että se on terminaalihoitoa nyt sitten, Maria kirjoittaa.

Omien lasteni pestyt vaatteet lojuvat rypyisenä, lajittelemattomana kasana olohuoneen sohvalla, Iisan

yhä paljastavammaksi käyvät topit, Fridan collegekan-
kaasta ommellut My Little Pony -mekot ja Armaksen
bodyt. Pölynimuri odottaa keskellä lattiaa, että jaksai-
sin taas käynnistää sen. En tiedä, milloin niin tapah-
tuu, vaikka edellisestä kerrasta on jo aikaa ja vaikka
olen sanonut, ettei lisa saa kutsua ystäviään kotiin
ennen kuin olen siivonnut.

Nurkissa kasvaa pölyä, hiekka valtaa eteisessä alaa,
likatahtrat kiipeävät seinillä vaativina janoina.

Haistan tupakan, savu tunkee avoimesta ikku-
nasta sisään. Viereisessä asukastalossa kokoontu-
van AA-kerhon jäsenet ovat taas parkkeeranneet
rappumme eteen: farkkutakkiin pukeutunut parta-
suu takoo honteloa, nuorta miestä tuttavallisesti sel-
kään. Hennalla hiuksiaan värjäävä nainen nauraa ja
imee marlboroa.

Ärtymys leviää ruumiissani. Nousen sohvalta, käyn
sulkemassa ikkunan, kompastun imuriin. Helvetti!

Sinun isäsi on kuolemassa, mitä sitten. Emme ole
olleet vuosiin tekemisissä, hän ei merkitse minulle
mitään.

En tunne sinun sukuasi, isä, papankin olen tavan-
nut aikuisena vain kerran. Neljätoista vuotta sitten
istuin tuoreena, väsyneenä äitinä Kaarlen omakoti-
talon villiintyneessä puutarhassa nukkaniskainen Iisa
sylissäni, join vaivautuneena sekamehua ja söin rahka-
pullia, jotka isäsi naisystävä oli ostanut.

Kaarle ei sanonut tapaamisessa montaa sanaa,
istui vain hankala hymyntapainen naamallaan. Hän
käytti yhä samanlaista, makeaa partavettä ja valkoi-
sesta, pehmeästä nahasta tehtyjä kävelykenkiä, jollai-
set muistin lapsuudestani.

*Surun irti päästäminen on vaarallista, isä.
Se on kuin uinuva hirviö, jota ei voi sen
herättyä hallita.*

Kun isä kuolee, seitsenvuotias tytär ei osaa surra, sillä hän on jo oppinut olemaan mahdollisimman vähän vaivaksi.

Tytöstä kasvaa reipas ja pärjäävä nainen, toimielias kolmen lapsen äiti. Mutta häntä riivaavat pelot ja painajaiset, ihmissuhteissa on kohtuuttomia vaikeuksia ja arki uhkaa jatkuvasti suistua kaaokseen. Terapeutin mukaan ongelmien avaimet löytyvät lapsuuden traumasta, ja niin nainen ryhtyy selvittämään menneisyyttä.

En voi lakata ajattelemasta kuolemaa on hurja ja koskettava romaani arvista, joita vanhemman itsemurha lapsen jättää.

